

Cabanas i Contreras, »Pomozite herojskom i patničkom Madridu«, plakat, 1937. godina

zaustavljanja pred pojedinim elementima po vlastitom izboru.

Nadajmo se da će nakon dvadesetak godina gotovo hermetičke zatvorenosti i nepriступačnosti i ovaj prostor postati nezaobilaznim izložbenim prostorom u kulturnom životu Zagreba i da će privući više posjetitelja nego dosada. Ova je izložba pokazala da ideja i mogućnosti ne nedostaje.

Mirna Abaffy

Svjetlo i arhitektura

Muzej grada Zagreba, Zagreb, od 6. do 16. siječnja 1988. godine

Arhitektura i svjetlo nedjeljivo su vezani. Arhitektura nastaje, zamišlja se i ostvaruje u svjetlu, ona govori svjetlom i svjetlo kroz nju. A kada padne mrak, suživot nestaje, nestaje prostor na koji smo naviknuti i u kojemu se znamo kretati, orijentirati, postojati. Prostor, dakle, treba osvijetliti, funkcionalno i emotivno. Osvijetliti znači graditi ga, a graditi ga znači shvatiti i živjeti, nositi u sebi.

Artificijelni izvor svjetla u prostoru grada složeno je uspostavljanje novog doživljaja. Prostor tada omogućuje i nove dimenzije doživljavanja i omogućuje arhitekturi novu dimenziju i nove mogućnosti pokazivanja.

Na Gornji smo grad, naravno, osjetljivi, jer ga živimo od djetinjstva, znamo njegovo svjetlo ujutro i poslije podne, u romantična predvečerja, i uvijek smo ga željeli doživjeti noću, uvijek smo imali svoju predodžbu, nažalost nikada u potpunosti doživljenu. A htjeli bismo ga vidjeti, doživjeti, otkriti ga u našim htijenjima, osjetiti još nedoživljeno moguće njegovo pokazivanje, da se iznenadimo, da uočimo kako i nismo u potpunosti poznavali drage nam prostore našeg Gornjeg grada.

Osvijetliti stari grad izazovan je zadatak. Ali živimo u vremenu kad i tako lijepe i razumne ideje itekako treba izboriti. Zato i ne bismo htjeli da ovaj puta predlagači i autori ne uspiju u svom naumu; htjeli bismo ih upravo potaknuti da ustraju u svom nastojanju, a i ova će izložba, nadajmo se, tome pridonijeti. Potpuno je pravilan stav autora da Gornji grad osvijetli plinskom rasvjetom, najprimjerenijom ambijentu, a lako provedivom suvremenom tehnologijom koja i funkcionalno zadovoljava. Posebna je pak umiješnost osvjeljenja spomenika kulture koji ovim projektom postaju graditelji prostora grada, markantne točke našeg doživljaja i povijesnog slijeda. A to je već novo oblikovanje baštinjenog, a ipak

našeg živog i svakodnevnog prostora.

Vratiti arhitekturi dostojanstvo znači sebi vratiti dostojanstvo, znači živjeti u ambijentu kojega moramo biti vrijedni; a vrijedni smo svojega grada, živimo ga i želimo ga živjeti, pa i ako smo nedavno došli, suživjeti se s njim.

Nismo baš prečesto naviknuti na brigu o svom starom gradu koju bismo očekivali, pa ovo nastojanje pozdravljamo, nadajući se da ćemo uskoro, veseli ili sjetni, šetati našim novim starim Gornjim gradom.

Tomislav Premrl